

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ సప్తపంచాశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ సప్తపంచాశః సర్గః ॥

రావణాజ్ఞయా ప్రహస్తస్య విపులసైన్యేన సహ యుద్ధాయ ప్రస్థానం

అకంపనవధం శ్రుత్వా క్రుద్ధో వై రాక్షసేశ్వరః |
కించిద్ దీనముఖశ్చాపి సచివాంస్తానుదైక్షత || 6.57.1 ||

స తు ధ్యాత్వా ముహూర్తం తు మంత్రిభిఃసంవిచార్య చ |
తతస్తు రావణః పూర్వదివసే రాక్షసాధిపః |
పురీం పరియయౌ లంకాం సర్వాన్ గుల్మానవేక్షితుం || 6.57.2 ||

తాం రాక్షసగణైర్గుప్తాం గుల్మైర్బహుభిరావృతాం |
దదర్శ నగరీం రాజా పతాకాధ్వజమాలినీం || 6.57.3 ||

రుద్ధాం తు నగరీం దృష్ట్వా రావణో రాక్షసేశ్వరః |
ఉవాచాత్మహితం కాలే ప్రహస్తం యుద్ధకోవిదం || 6.57.4 ||

పురస్యోపనివిష్టస్య సహసా పీడితస్య హ |
నాన్యయుద్ధాత్ ప్రపశ్యామి మోక్షం యుద్ధవిశారద || 6.57.5 ||

అహం వా కుంభకర్ణో వా త్వం వా సేనాపతిర్మమ |
ఇంద్రజిద్ వా నికుంభో వా వహేయుర్భారమీదృశం || 6.57.6 ||

స త్వం బలమతః శీఘ్రమాదాయ పరిగృహ్య చ |
విజయాయాభినిర్యాహి యత్ర సర్వే వనౌకసః || 6.57.7 ||

నిర్యాణాదేవ తూర్ణం చ చలితా హరివాహినీ |
నర్దతాం రాక్షసేంద్రాణాం శ్రుత్వా నాదం ద్రవిష్యతి || 6.57.8 ||

చపలా హ్యవినీతాశ్చ చలచిత్రాశ్చ వానరాః |
న సహిష్యంతి తే నాదం సింహనాదమివ ద్విపాః || 6.57.9 ||

విద్రుతే చ బలే తస్మిన్ రామః సౌమిత్రిణా సహ |
అవశస్తే నిరాలంబః ప్రహస్త వశమేష్యతి || 6.57.10 ||

ఆపత్సంశయితా శ్రేయో నాత్ర నిఃసంశయాకృతా |
ప్రతిలోమానులోమం వా యత్ తు నో మన్యసే హితం || 6.57.11 ||

రావణేనైవముక్తస్తు ప్రహస్తో వాహినీపతిః |
రాక్షసేంద్రమువాచేదమసురేంద్రమివోశనా || 6.57.12 ||

రాజన్ మంత్రితపూర్వం నః కుశలైః సహ మంత్రిభిః |
వివాదశ్చాపి నో వృత్తః సమవేక్ష్య పరస్పరం || 6.57.13 ||

ప్రదానేన తు సీతాయాః శ్రేయో వ్యవసితం మయా |
అప్రదానే పునర్యుద్ధం దృష్టమేవ తథైవ నః || 6.57.14 ||

సోఽహం దానైశ్చ మానైశ్చ సతతం పూజితస్త్వయా |
సాంత్యైశ్చ వివిధైః కాలే కిం న కుర్యాం హితం తవ || 6.57.15 ||

నహి మే జీవితం రక్ష్యం పుత్రదారధనాని చ |
త్వం పశ్య మాం జహలాషంతం త్వదర్థే జీవితం యుధి || 6.57.16 ||

ఏవముక్త్యా తు భర్తారం రావణం వాహినీపతిః |
ఉవాచేదం బలాధ్యక్షాన్ ప్రహస్తః పురతః స్థితాన్ || 6.57.17 ||

సమానయత మే శీఘ్రం రాక్షసానాం మహాబలం |
మద్బాణానాం తు వేగేన హతానాం చ రణాజిరే || 6.57.18 ||

అద్య తృప్యంతు మాంసాదాః పక్షిణః కాననౌకసాం ।
తస్య తద్ వచనం శ్రుత్వా బలాధ్యక్షా మహాబలాః ॥ 6.57.19 ॥

బలముద్యోజయామాసుస్తస్మిన్ రాక్షసమందిరే ।
సా బభూవ ముహూర్తేన భీమైర్నానావిధాయుధైః ॥ 6.57.20 ॥

లంకా రాక్షసవీరైస్తైర్గజైరివ సమాకులా ।
హతాశనం తర్పయతాం బ్రాహ్మణాంశ్చ నమస్యతాం ॥ 6.57.21 ॥

ఆజ్యగంధప్రతివహాః సురభిర్మారుతో వవౌ ।
స్త్రజశ్చ వివిధాకారా జగృహలస్త్వభీమంతితాః ॥ 6.57.22 ॥

సంగ్రామసజ్జాః సంహృష్టా ధారయన్ రాక్షసాస్తదా ।
సధనుష్యాః కవచినో వేగాదాప్లుత్య రాక్షసాః ॥ 6.57.23 ॥

రావణం ప్రేక్ష్య రాజానం ప్రహస్తం పర్యవారయన్ ।
అథామంత్ర్య తు రాజానం భేరీమాహత్య భైరవాం ॥ 6.57.24 ॥

ఆరురోహ రథం యుక్తః ప్రహస్తః సజ్జకల్పితం ।
హయైర్మహాజవైర్యుక్తం సమ్యక్సూతం సుసంయతం ॥ 6.57.25 ॥

మహాజలదనిర్ఘోషం సాక్షాచ్ఛంద్రార్కభాస్వరం ।
ఉరగధ్వజదుర్ధర్షం సువరూఢం స్వపస్కరం ॥ 6.57.26 ॥

సువర్ణజాలసంయుక్తం ప్రహసంతమివ శ్రియా ।
తతస్తం రథమాస్థాయ రావణార్పితశాసనః ॥ 6.57.27 ॥

లంకాయా నిర్యయౌ తూర్ణం బలేన మహతా వృతః ।
తతో దుందుభినిర్ఘోషః పర్జన్యనినదోపమః ।
వాదిత్రాణాం చ నినదః పూరయన్నివ మేదినీం ॥ 6.57.28 ॥

శుశ్రువే శంఖశబ్దశ్చ ప్రయాతే వాహినీపతౌ |
నినదంతః స్వరాన్ ఘోరాన్ రాక్షసా జగ్మురగ్రతః || 6.57.29 ||

భీమరూపా మహాకాయాః ప్రహస్తస్య పురఃసరాః |
నరాంతకః కుంభహనుర్మహానాదః సమున్నతః |
ప్రహస్తసచివా హ్యేతే నిర్యయుః పరివార్య తం || 6.57.30 ||

వ్యాఢేనైవ సుఘోరేణ పూర్వద్వారాత్ స నిర్యయౌ |
గజయాథనికాశేన బలేన మహతా వృతః || 6.57.31 ||

సాగరప్రతిమోఘేన వృతస్తేన బలేన సః |
ప్రహస్తో నిర్యయౌ క్రుద్ధః కాలాంతకయమోపమః || 6.57.32 ||

తస్య నిర్యాణఘోషేణ రాక్షసానాం చ నర్దతాం |
లంకాయాం సర్వభూతాని వినేదుర్వికృతైః స్వరైః || 6.57.33 ||

వ్యభ్రమాకాశమావిశ్య మాంసశోణితభోజనాః |
మండలాన్యపసవ్యాని ఖగాశ్చక్రా రథం ప్రతి || 6.57.34 ||

వమంత్యః పావకజ్వాలాః శివా ఘోరా వవాశిరే |
అంతరిక్షాత్ పపాతోల్కా వాయుశ్చ పరుషం వవౌ || 6.57.35 ||

అన్యోన్యమభిసంరభ్రా గ్రహాశ్చ న చకాశిరే |
మేఘాశ్చ ఖరనిర్ఘోషా రథస్యోపరి రక్షసః || 6.57.36 ||

వవర్షూ రుధిరం చాస్య సిషిచుశ్చ పురఃసరాన్ |
కేతుమూర్ధని గృధ్రస్తు విలీనో దక్షిణాముఖః || 6.57.37 ||

నదన్నుభయతః పార్శ్వం సమగ్రాం శ్రియమాహరత్ |
సారథేర్బహుశశ్చాస్య సంగ్రామమవగాహతః || 6.57.38 ||

ప్రతోదో న్యపతద్ధస్తాత్ సూతస్య హయసాదినః |
నిర్యాణశ్రీశ్చ యా చ స్యాద్ భాస్వరా చ సుదుర్లభా || 6.57.39 ||

సా ననాశ ముహూర్తేన సమే చ స్థలితా హయాః |
ప్రహస్తం తం హి నిర్యాంతం ప్రఖ్యాతగుణపౌరుషం |
యుధి నానాప్రహరణా కపిసేనాభ్యవర్తత || 6.57.40 ||

అథ ఘోషః సుతుములో హరీణాం సమజాయత |
వృక్షానారుజతాం చైవ గుర్వీర్వై గృహ్లాతాం శిలాః || 6.57.41 ||

నదతాం రాక్షసానాం చ వానరాణాం చ గర్జతాం |
ఉభే ప్రముదితే సైన్యే రక్షోగణవనౌకసాం || 6.57.42 ||

వేగితానాం సమర్థానామన్యోన్యవధకాక్షిణాం |
పరస్పరం చాహ్వాయతాం నినాదః శ్రూయతే మహాన్ || 6.57.43 ||

తతః ప్రహస్తః కపిరాజవాహినీ -
మభిప్రతస్థే విజయాయ దుర్మతిః |
వివృద్ధవేగాం చ వివేశ తాం చమూం
యథా ముమూర్షుః శలభో విభావసుం || 6.57.44 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తపంచాశః సర్గః ||